

הטיול שלי עם ארצי

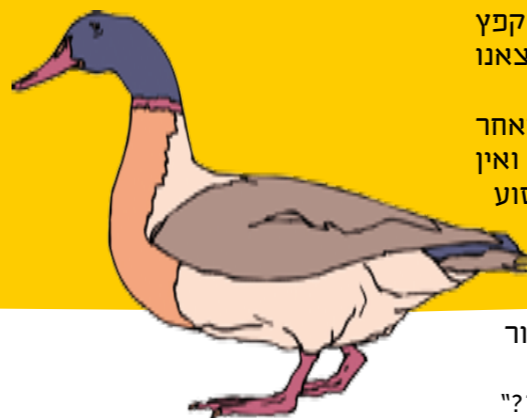
גבע וארצי נוסעים לגן לאומי ירקון ומתחקים אחר היסטוריה בת אלפי שנים. בואו להתפעל יחד איתם ממקור המים החשוב של אזור המרכז, מכרחי הנופר שפורחים על המים ומהדגים ובעלי הכנף המיוחדים שחיים בגן

מבצר אנטטיפטריס, גן לאומי אפק

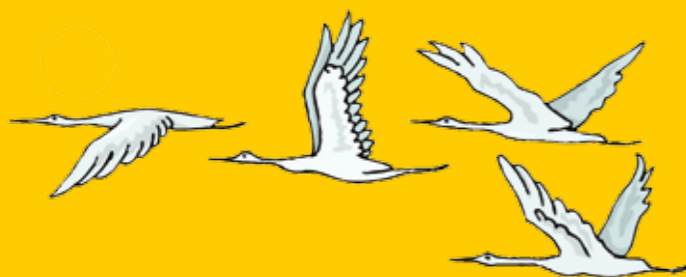
העיניים של ארצי נצצו שוב. "ניסע למקור המים החשוב של אזור המרכז. מקום עם היסטוריה בת 5,000 שנה. מקום שיש בו אפילו פרחים שפורחים על פני המים". רצתי להורים וסיפרתי להם על הרעיון. להפתעתי אבא הסכים. בבוקר השכם נסענו לכיוון ראש העין. ארצי הסביר שראש העין נקראת כך בשל המעיין, אותו נפגוש עוד מעט. גם הגן הלאומי אליו נגיע נקרא על שם המעיין: "מקורות הירקון".

"אבל הירקון מזהם ומלוכלך", אמרתי. ארצי הסביר לי שמקורות הנחל נקיים מזיהומים כבר די הרבה זמן ושפורחים בהם נופרים צהובים. לפני שנה אפילו השיבו לנחל דג מיוחד, שנקרא "לבנון הירקון". זהו דג שנמצא רק בנחל הזה ולא בשום מקום אחר בעולם. אבא עצר את המכונית בכניסה לתל אפק. "אתה יודע גבע", אמר ארצי, "פעם כל האזור הזה היה מכוסה ביצות ואף אחד לא רצה

מקום אחר בעולם. אבא עצר את המכונית בכניסה לתל אפק. "אתה יודע גבע", אמר ארצי, "פעם כל האזור הזה היה מכוסה ביצות ואף אחד לא רצה

מקום אחר בעולם. אבא עצר את המכונית בכניסה לתל אפק. "אתה יודע גבע", אמר ארצי, "פעם כל האזור הזה היה מכוסה ביצות ואף אחד לא רצה

לגור כאן".

"כמו בהחולה", נזכרתי בטיולנו הצפוני. "נכון, גם כאן ייבשו את הביצות וסביב לירקון קמו ערים גדולות. הגן הלאומי הזה הוא השריד האחרון באזור שנותר טבעי ולא בנוי". כרגיל, הסתכלתי ימינה ושמאלה וארצי נעלם. "ארצי", קראתי, "אני לא מוצא אותך". "אני כאן", אמר, "במקום שיש בו שרידים מתקופות שונות. היו פה כנענים, עות'מאנים, אפילו רומאים".

"איפה?", שאלתי. "כאן במבצר", ענה ארצי והציץ מעבר לחומה. "זהו המבצר העות'מאני בינאר באשי, ובתוכו בית מושל מצרי מהתקופה הכנענית. לידו נמצאת העיר הרומית אנטטיפטריס, על שם אביו של הורדוס, מייסד העיר". "רגע, רגע", אמרתי. "בלבלת אותי. למי שייך המבצר?"

ארצי הצביע על החומה המרשימה של המבצר ואמר: "את המבצר הזה בנו העות'מאנים, שליטי תורכיה, ששלטו באזור 400 שנה עד לתחילת המאה שעברה. אבל ממש פה, בתוך המבצר, אפשר לפגוש מבנה מהתקופה הכנענית מלפני 5,000 שנה. זהו ביתו של המושל המצרי. פה במבצר מצאו מכתב (על לוח אבן), שחתום בחותם חרפושיית, מין טבעת שדומה לחיפושיית, ואיתה חתמו המצרים הקדמונים על המכתבים שלהם. אתה רואה את רחוב האבנים, ממש

פה ליד? זהו רחוב מהעיר שבנה הורדוס, ששלט בארץ לפני 2,000 שנה בשם הרומאים. הוא בנה כאן עיר וקרא לה אנטטיפטריס על שם אבא שלו". "גבע", שמעתי את אבא קורא, "האופניים מחכים. תזכור שרצינו לראות את מקור הנחל הנקי". ארצי ואני רצנו במהירות במורד הגבעה ופגשנו את אבא ליד האגם הנפלא. היו שם ברכיות, מין ברווז, ועוד המון ציפורים, אבל אבא האיץ בנו. "בואו, נוסעים אל הים".

עלינו על האופניים ונסענו דרך שביל עפר לכיוון מקורות הירקון. כשהגענו לבריכת המים הראשונה קרא לנו ארצי לעצור. על המים ראינו עשרות פרחים צהובים יפהפיים. "לבריכה הזאת קוראים בריכת הנופרים. תזכרו שהנופר פורח בחודשים אפריל עד ספטמבר". המשכנו בדרכנו לעבר מקורות הירקון וראינו את החלק הנקי של הנחל. מתוך המים הציצה פתאום נוטריה חביבה וציפורים נודדות עצרו על ענף של עץ למקלחת בוקר מהירה או ללגימה מהמים הנקיים. חלפנו על פני פרדסים, וראינו את בית המשאבות - הבית הראשון שנבנה מבטון. משם הגענו לטחנת הקמח שממוקמת בפיתול הנחל. ארצי עצר והסביר שזו טחנת הקמח אבו-רבאח, אחת מחמש טחנות קמח שנבנו לאורך הירקון. טחנה זו הוקמה במאה ה-19 על ידי השיחי אבו רבאח, על גבי שרידים קדומים יותר, ופעלה עד מלחמת השחרור. המשכנו עוד קצת וראיתי עצבות

בעיניו של ארצי. "כאן נשפך נחל קנה אל נחל הירקון", הוא הסביר. "בנחל זה מוזרמים מים המגיעים ממכונני טיפול שפכים וזהו המקום בו הירקון כבר אינו נקי. אבל למרות הפגיעה באיכות המים, עדיין חיים בנחל בעלי חיים רבים כמו הצב הרך, צב הביצה, שפמנונים, אמנונים, גמבוזיות ומגוון עופות מים..." "ארצי", אמרתי, "אני עייף". אבא אמר שבאמת כבר די מאוחר וכדאי לחזור הביתה.

ארצי הציע שנרכב חזרה ומי שיגיע ראשון אל המכונית יבחר את המקום לטיול הבא.

רכבנו בשקט ובמהירות, ולפתע ראיתי את המכונית של אבא. "ארצי", צעקתי. "הגענו!" "אם כן", אמרו אבא וארצי ביחד, "היכן נטייל בפעם הבאה?"

בפעם הבאה נצא לטיול אל ההר הירוק תמיד ונעסוק בפעילות מיוחדת להצלת הדו-חיים בישראל. ילדים, האם אתם יודעים מהו ההר הירוק תמיד? והאם אתם יכולים לציין שמות של דו-חיים?

אגם אפק

